



“Gemi Adamları” ve “Zabitler” Üzerinde Yürütülmüş Örgütsel Davranış Bağlamındaki Ulusal Tezlerin Bibliyometrik Analizi*

Bibliometric Analysis of National Theses Conducted on "Seafarer" and "Officers" in the Context of Organizational Behavior

¹Fırat GÜLTEKİN

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Alaçam Meslek Yüksekokulu, Lojistik Programı, ORCID: 0000-0001-9456-1818, Samsun, Türkiye, firat.gultekin@omu.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı örgütsel davranış bağlamında “gemi adamları” ve “zabitler” üzerinde yürütülmüş ulusal tezlerin bibliyometrik analizini yapmaktır. Veriler ışığında gemi adamları ile ilgili 29 adet, zabitler ile ilgili ise 7 adet tez yürütüldüğü tespit edilmiştir. Tezlerde örgütsel davranış konularını içermeyenler çıkarılmış, geriye gemi adamları ile ilgili toplam 19 tez, zabitler ile ilgili 2 tez ile analizlere devam edilmiştir. Tezlerden sadece bir tanesi doktora tezidir. En fazla yazılan tez 2019 ve 2020 yıllarında yazılmıştır (n=3). En fazla tezin Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği Bölümü’nde yazıldığı tespit edilmiştir (n=7). Tezlerde kullanılan araştırma yöntemleri incelendiğinde 13 tezde nicel araştırma yöntemi kullanıldığı belirlenmiştir. Tezlerin büyük bir çoğunluğunda (n=12) SPSS istatistik paket programı kullanıldığı görülmüştür. Tükenmişlik ile çalışma yaşamı ve çalışma ilişkileri konularını içeren üçer tez yazıldığı tespit edilmiştir. Çalışmamızda veriler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiş olup frekans analizi yapılmıştır. Sonuç olarak gemi adamları ve zabitler üzerinde yürütülecek yeni örgütsel davranış bağlamındaki çalışmalara ihtiyaç olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Davranış, Gemi Adamları, Zabitler, Bibliyometrik Analiz, Tezler.

Abstract

The aim of this study is to conduct a bibliometric analysis of national theses on "seafarers" and "ship officers" in the context of organizational behavior. When the data were examined, it was determined that 29 theses were carried out on seafarers and 7 theses on ship officers. The theses that did not include organizational behavior topics were excluded, and the analysis continued with a total of 19 theses on seafarers and 2 theses on ship officers. Only one of the theses is a doctoral thesis. The most theses were written in 2019 and 2020 (n=3). It was determined that the most theses were written in the department of Maritime Transport Management Engineering (n=7). When the research methods used in the theses were analysed, it was determined that quantitative research method was used in 13 theses. It was seen that SPSS statistical package programme was used in the majority of the theses (n=12). It was determined that three theses were written on burnout and working life and labour relations. The data were analyzed using the SPSS package program and frequency analysis was performed. As a result, it was seen that there is a need for new organizational behavior studies to be conducted on seafarers and ship officers.

*Bu çalışma 22-23 Eylül 2023 tarihlerinde düzenlenen I. Uluslararası Denizcilik ve Lojistik Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Keywords: Organizational Behavior, Seafarers, Officers, Bibliometric Analysis, Theses.

1. Giriş

Örgütsel davranışın bilimsel temelleri bir asır öncesine kadar dayanmaktadır. Akademisyenler, yönetim ve organizasyonel uygulamalara ilişkin sistematik çalışmalara artan bir ilgi göstermişlerdir. Her ne kadar başlangıçta odak noktası fiziksel çalışma koşulları, yönetim ilkeleri ve endüstri mühendisliği olsa da bilgi insanı kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Bu durum bireysel tutumları, grup dinamiklerini ve yönetici ile çalışanlar arasındaki ilişkileri ele alan araştırmalara hız kazandırmıştır. Bu tarihsel temelden yola çıkarak örgütsel davranış, örgütlerdeki bireylerin ve grupların ve örgütsel süreçlerin, sistemlerin ve yapıların performans sonuçlarının bilimsel olarak anlaşılmasına adanmış bilimsel bir disiplin olarak ortaya çıkmıştır (Schermerhorn, Osborn, Uhl-Bien ve Hunt, 2011). Başka bir ifadeyle örgütsel davranış, bireylere, takımlara, kişilerarası süreçlere ve örgütsel yapılara odaklanarak örgütlerdeki insan davranışının incelenmesidir. Davranış bilimleri (psikoloji, sosyoloji ve antropoloji) ile ekonomi ve siyaset bilimi gibi sosyal bilimlerle güçlü bağları olan disiplinlerarası bir bilgi bütünüdür. Örgütsel davranış alanını benzersiz kılan şey, ilgili disiplinlerden edinilen bilgileri bütünleştirme ve bunları gerçek dünyadaki örgütsel sorunlara ve fırsatlara uygulama potansiyelidir. Örgütsel davranış çalışmasının nihai amacı insanların, grupların ve kuruluşların performansını iyileştirmek, böylece genel olarak çalışma yaşamının kalitesini iyileştirmektir. Örgütsel davranışı anlamak aynı zamanda başarılı bir kariyer için gereken becerileri geliştirmenize de yardımcı olacaktır. Örgütsel davranış becerilerini öğrenmek, çalışanların yaşam becerilerini de geliştirecektir (Uhl-Bien, Piccolo ve Schermerhorn, 2020). Bu nedenle her sektörde örgütsel davranış oldukça önemli bir araştırma alanı haline gelmiştir. Bu çalışmada ulaştırma sektörünün önemli alanlarından birisi olan denizcilik sektöründe çalışan gemi adamları ve zabıtlar üzerine yazılmış ulusal tezler örgütsel davranış bağlamında incelenmiştir.

Gemi adamları Türk Dil Kurumu sözlüğünde şu şekilde tanımlanmıştır (TDK, 2023);

“Bir iş sözleşmesine dayanarak gemide çalışan kaptan, subay, tayfaya verilen addır”.

Zabıtlar ise;

“Kaptana gemi yönetiminde yardımcı olan, Gemideki konumuna göre bölüm, manevra yeri veya vardiya amirliği yapan, güvenlik nöbeti tutan, yük işlemlerini yöneten, gemi makine ve cihazlarına kumanda eden, bölümü ile

ilgili bakım ve tutumları yaptıran kişidir” şeklinde tanımlanmaktadır (MEB, 2018: 3).

İş sağlığı ve güvenliği konusunda limanlar tehlikeli işler sınıfında yer alan bir sektördür (Kahveci ve Gültekin, 2022). Bu nedenle bu sektör çalışanlarında örgütsel davranış unsurları da oldukça önemlidir.

Bibliyometrik analiz ise özellikle yerli literatürde son yıllarda önemi artan bir analiz çeşididir. Bibliyometrik analiz sistematik literatür taramasından farklı olup Dirik, Eryılmaz ve Erhan (2023) tarafından;

“Bir alanın güncel durumuna dair biçimsel ve nicel veri elde etmede kullanılan ve görselleştirme yazılımları yoluyla akademik trendleri izlemeyi kolaylaştıran bir analitik metottur.” şeklinde tanımlanmıştır.

Yapılan bu çalışmada gemi adamları ve zabıtlar üzerine yürütülmüş örgütsel davranış bağlamındaki tezlerin bibliyometrik analizi yapılmıştır.

2. Literatür Taraması

Denizcilik literatürü tarandığında özellikle 2022 ve 2023 yıllarında denizcilik alanına giren farklı konularda bibliyometrik analiz yapan çalışmalara rastlanmıştır. Bunlardan bazıları şu şekildedir. Yorulmaz, Büyük ve Akarsu (2022) tarafından “Denizcilik Alanında Örgütsel Davranış Konuları İle İlgili Yapılmış Ulusal Literatürdeki Çalışmaların Bibliyometrik Analizi” başlıklı çalışmada denizcilik sektöründe yapılmış ulusal çalışmalar incelenmiştir. Çalışmada toplam 28 tez incelenmiştir. Başka bir çalışmada Yorulmaz ve Baykan (2022) Türkiye’de liman işletmeciliği alanında yapılmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizini yapmışlardır. Çalışmada Türkçe ve İngilizce yazılmış toplam 264 tez incelemişlerdir. Öçal (2023) ise Türkiye’de konteyner taşımacılığı alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi yapmıştır. Çalışmada toplam 29 tez incelenmiştir. Yorulmaz ve Feyzioğlu (2023) yaptıkları çalışmalarında Gemi Acenteleri ile ilgili ulusal literatürdeki çalışmaların analizini yapmışlardır. Çalışmada makale ve tezlerden oluşan toplam 93 yayın incelenmiştir.

Yerli literatür incelendiğinde doğrudan gemi adamları ve zabıtlar üzerine yürütülen bibliyometrik analiz yapılan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle zor koşullarda çalışan gemi adamları ve zabıtlar üzerinde daha önce yapılmış bir bibliyometrik analiz çalışmasının olmaması çalışmanın önemini artırmaktadır. Ayrıca bu alanda tez yazmak isteyen araştırmacılara da bu çalışmanın yön gösterici olacağı düşünülmektedir.

3.Yöntem

Çalışmanın bu kısmında araştırmanın amacı ve kapsamı, araştırmanın kısıtı ve araştırma sorularına yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Yapılan bu çalışmanın amacı örgütsel davranış bağlamında “gemi adamları” ve “zabitler” üzerinde yürütülmüş ulusal tezlerin bibliyometrik analizini yapmaktır. Zabitlerde gemi adamları içerisine girmesine rağmen 2 tezin doğrudan zabitler üzerinde yürütülmüş olması gerekçesiyle gemi adamları üzerine yapılan çalışmalardan ayrı değerlendirilmiştir.

Bu amaç doğrultusunda veriler ulusal tez merkezinden elde edilmiştir. Başlığında “gemi adamları” ve “zabitler” olan 30.05.2023 tarihine kadar yansımış tezleri kapsamaktadır. Toplam gemi adamları ile ilgili 29 adet, zabitler ile ilgili ise 7 adet tez yürütüldüğü tespit edilmiştir. Tezlerde örgütsel davranış konularını içermeyenler çıkarılmış, geriye kalan toplam 19 gemi adamları ile ilgili tez, zabitler ile ilgili 2 tez ile analizlere devam edilmiştir. Veriler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiş olup frekans analizi yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Kısıtı

Çalışmanın en önemli kısıtı sadece yerli tezleri kapsamaması, uluslararası tezleri içermemesidir. Ayrıca başlığında “gemi adamları” ve “zabitler” olan ve sadece örgütsel davranış konularını araştıran çalışmalara yer verilmiştir. Diğer disiplinlerde çalışılan tezler dikkate alınmamıştır. Çalışmada, 30.05.2023 tarihine kadar Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi'ne (YÖK Tez) yansıyan tezler değerlendirmeye alınmıştır.

3.3. Araştırma Soruları

Tezler incelenirken aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

- Tezlerin türüne göre dağılımı nasıldır?
- Tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
- Tezlerin yazıldığı üniversiteye göre dağılımı nasıldır?
- Tezlerin yazıldığı dile göre dağılımı nasıldır?
- Tezlerin yazıldığı anabilim dalına göre dağılımı nasıldır?
- Tezlerde kullanılan araştırma yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
- Tezlerin örneklem büyüklüğüne göre dağılımı nasıldır?
- Tezlerin yapılan istatistik analizlere göre dağılımı nasıldır?
- Tezlerin çalışıldığı değişkenlere göre dağılımı nasıldır?

- Tezlerde kullanılan istatistik programına göre dağılımı nasıldır?

4. Bulgular

Çalışmanın bu kısmında “gemi adamları” ve “zabitler” üzerine yürütülmüş örgütsel davranış bağlamında çalışılmış Türkiye’de yazılan lisansüstü tezlere ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Bu doğrultuda Tablo 1’de tezlerin türüne göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 1. Tezlerin Türüne Göre Dağılımı

	Tezlerin Türü	Sayı	Yüzde
Gemi Adamları	Yüksek Lisans	19	% 100
	Doktora	-	-
	Toplam	19	% 100
Zabitler	Yüksek Lisans	1	% 50
	Doktora	1	% 50
	Toplam	2	% 100

Tablo 1 incelendiğinde gemi adamları üzerine yürütülen tezlerin tamamı %100 (n=19) yüksek lisans tezidir. Zabitler üzerine yürütülen tezlerde ise 1 tez yüksek lisans tezi 1 tez doktora tezidir.

Tablo 2. Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Tezin Yılı	Gemi Adamları		Zabitler	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
2006	2	10,5	-	-
2010	1	5,3	-	-
2012	1	5,3	-	-
2013	1	5,3	-	-
2014	1	5,3	-	-
2015	1	5,3	-	-
2016	1	5,3	-	-
2017	1	5,3	-	-
2018	1	5,3	1	%50
2019	3	15,8	-	-
2020	3	15,8	1	-
2021	1	5,3	-	%50
2022	2	10,5	-	-
Toplam	19	100,0	2	-

YÖK Tez’de gemi adamları ile ilgili yazılan ilk tezin 1989 yılında yazıldığı görülmüştür. Ancak bu tez örgütsel davranış kapsamında olmadığı için incelenmemiştir.

Tablo 2 incelendiğinde gemi adamları ile ilgili örgütsel davranış bağlamında yazılan ilk tezlerin 2006 yılında (n=2), zabitler ile ilgili örgütsel davranış bağlamında yazılan ilk tezin ise 2018 yılında (n=1) yazıldığı görülmektedir. Gemi adamları ile ilgili yazılan tezlerde 2013 yılından itibaren her yıl en az bir tez yazıldığı saptanmıştır. 2019 ve 2020 yıllarında ise en fazla tezlerin yazıldığı yıllardır (n=3).

Tablo 3. Tezlerin Yazıldığı Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	Gemi Adamları		Zabitler	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Bahçeşehir Üniversitesi	1	5,3	-	-
Çağ Üniversitesi	1	5,3	-	-
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	5,3	1	50,0
Düzce Üniversitesi	1	5,3	-	-
İstanbul Üniversitesi	-	-	1	50,0
İstanbul Gelişim Üniversitesi	1	5,3	-	-
İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi	1	5,3	-	-
İstanbul Kent Üniversitesi	1	5,3	-	-
İstanbul Teknik Üniversitesi	5	26,3	-	--
Maltepe Üniversitesi	1	5,3	-	-
Marmara Üniversitesi	5	26,3	-	--
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	1	5,3	-	-
Toplam	19	100,0	2	100,0

Tablo 3 incelendiğinde toplam 12 üniversitede gemi adamları üzerine, 2 üniversitede ise zabitler üzerine tezlerin tamamlandığı görülmektedir. Gemi adamları üzerinde örgütsel davranış bağlamında en fazla tezin İstanbul Teknik Üniversitesi'nde (n=5; %=26,3) ve Marmara Üniversitesi'nde (n=4; %=9,8) yazıldığı bulgulanmıştır. Zabitler üzerine yürütülen 2 tezin ise Dokuz Eylül ve İstanbul Üniversite'lerinde tamamlandığı görülmüştür.

Tablo 4. Tezin Yazıldığı Dile Göre Dağılımı

Tezin Dili	Gemi Adamları		Zabitler	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Türkçe	18	94,7	2	100,0
İngilizce	1	5,3	-	-
Toplam	19	100,0	2	100,0

Tablo 4 incelendiğinde 2 tez hariç diğer tezlerin Türkçe yazıldığı görülmektedir. Tezlerin yazıldığı anabilim dalına göre dağılımı Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Tezlerin Yazıldığı Anabilim Dalına Göre Dağılımı

Anabilim Dalları	Gemi Adamları		Zabitler	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği	7	36,8	1	50,0
İnsan Kaynakları Yönetim	1	5,3	-	-
Beden Eğitimi ve Spor	1	5,3	-	-
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	2	10,5	-	-
Halkla İlişkiler	1	5,3	-	-
Hemşirelik	1	5,3	-	-
İşletme	1	5,3	-	-
Psikoloji	4	21,1	-	-
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	1	5,3	-	-
Deniz İşletmeleri Yönetimi	-	-	1	50,0
Toplam	19	100,0	2	100,0

Tablo 5 incelendiğinde 10 farklı anabilim dalında örgütsel davranış bağlamında gemi adamları ilgili tezin tamamlandığı anlaşılmaktadır. Gemi Adamları ve zabitler her ne kadar denizcilik bölümlerinin konusu olsa da çalışanların psikolojileri, halen bir şirkette çalışıyor olmaları bu alanlarda araştırma yapan anabilim dallarındaki araştırmacıların da bu örneklem üzerinde çalışma yapmasına neden olmuştur. Gemi adamları ile ilgili en fazla tezin deniz ulaştırma işletme mühendisliği anabilim dalında (n=7; %36,8) yazıldığı tespit edilmiştir. Zabitler üzerine deniz işletmeleri yönetimi ana bilim dalında 1 tez çalışması mevcutken gemi adamları ile ilgili örgütsel davranış bağlamında bu alanda tamamlanmış herhangi bir tez olmadığı anlaşılmıştır.

Tablo 6. Tezlerin Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Araştırma Yöntemleri	Gemi Adamları		Zabitler	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Nicel	13	68,4	1	50,0
Nitel	2	10,5	1	50,0
Teorik	3	15,8	-	-
Karma ve senaryo	1	5,3	-	-
Toplam	19	100,0	2	100,0

Tablo 6 incelendiğinde gemi adamları ile ilgili tezlerin 13'nün, zabitler üzerine yürütülmüş tezlerin birinin nicel araştırma yöntemi kullanılarak test edildiği görülmüştür. Karma ve senaryo tekniği kullanılarak tamamlanan tez ise 1 tanedir.

Tablo 7. Tezlerin Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Örneklem Büyüklüğü	Gemi Adamları		Zabitler	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
0-99	5	26,5	1	
100-199	5	26,5	-	-
200-299	3	16,0	-	-
300 ve üzeri	3	16,0	1	
Teorik	3	16,0	-	-
Toplam	19	100,0	2	100,0

Tablo 7 incelendiğinde gemi adamları üzerine yürütülen tezlerde çalışılan en fazla örneklem büyüklüğünün 0-99 (n=5) ve 100-199 (n=5) olduğu görülmektedir. 3 tez ise teorik olarak yürütülmüştür.

Tablo 8. Tezlerde Yapılan İstatistik Analizlere Göre Dağılımı

		Gemi Adamları		Zabitler	
		Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Non-parametrik testler	var	5	26,3	-	-
	yok	14	73,7	2	100,0
t-testi	var	8	42,1	1	50,0
	yok	11	57,9	1	50,0
ANOVA	var	7	63,2	1	50,0
	yok	12	36,8	1	50,0
Korelasyon	var	12	36,8	1	50,0
	yok	7	63,2	1	50,0
Regresyon	var	4	21,1	1	50,0
	yok	15	78,9	1	50,0
Güvenirlilik	var	10	52,6	1	50,0
	yok	9	47,4	1	50,0

Tablo 8 incelendiğinde gemi adamları üzerinde yürütülen tezlerde çoğunlukla farklılık araştırılan non-parametrik (n=5), bağımsız örneklem t-testi (n=8) ve tek yönlü varyans analizi ANOVA (n=7) yapıldığı görülmektedir. Her iki örneklemde toplam 11 tezde güvenirlilik analizi yapılmıştır.

Tablo 9. Tezlerde Kullanılan İstatistik Programı

	Gemi Adamları		Zabitler	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Belirtilmemiş	1	5,3	1	50,0
MAXQDA	1	5,3	-	-
Simülasyon	1	5,3	-	-
SPSS	12	63,2	1	50,0
SPSS, AMOS	1	5,3	-	-
Teorik	3	15,8	-	-
Toplam	19	100,0	2	100,0

Tablo 9 incelendiğinde en fazla kullanılan programın SPSS olduğu görülmektedir (n=14). Bu program nicel araştırma yöntemlerinde sıklıkla kullanılan istatistik programı olması gerekçesiyle de her iki örnekleme çalışması yapan araştırmacılar tarafından tercih edilmiş olabilir.

Tablo 10. Tezlerin Çalışıldığı Değişkenler

	Gemi Adamları ve Zabitler
Değişkenler	Sayı
Gemi Adamlarının Çalışma Yaşamı ve Çalışma İlişkileri	3
İnsan Kaynakları Yönetimi ve Uygulamaları	4
Tükenmişlik	3
Psikolojik Dayanıklılık	2
Kişilik Özellikleri ve Tipleri	2
Duygusal Zekâ+ Bağlanma Stilleri	1+1
İş Tatmini + Performansı	1+1
Örgütsel Bağlılık+ İşe Bağlılığın	1+1
İş Stresi + İş-Yaşam Dengesi	1+1
Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün + İşten Ayrılma Niyetine Etkisi	1+1
İş Yerinde Yalnızlık + Stres	1+1
Psikolojik İyi Oluşun+ Örgütsel Sessizlik	1+1
Çatışma Yönetimi	1

Tezlerde önemli unsurlardan diğeri gemi adamları ve zabitler üzerinde yürütülen çalışmalarda örgütsel davranış konularıdır. Tablo 10 incelendiğinde **20** farklı değişken ile çalışma yapıldığı görülmektedir. Yapılan çalışmalarda dikkat çeken diğeri bir nokta ise insan kaynakları ve unsurları üzerine 4 tezin yazılmış olmasıdır. Bunun dışında özellikle tükenmişlik ile çalışma yaşamı ve çalışma ilişkileri konularını içeren üçer tez yazılmış olduğu belirlenmiştir. Ayrıca örgütsel davranış alanında pozitif kavramlar olarak değerlendirilebilecek psikolojik dayanıklılık, psikolojik iyi oluş, örgütsel bağlılık, işe bağlılık konularının yanında, iş yerinde yalnızlık, belirsizliğe tahammülsüzlük ve stres gibi konularında çalışıldığı görülmektedir.

5. Sonuç ve Öneriler

Günümüzün rekabetçi iş ortamında, örgütsel davranış, örgütler için çalışanlar açısından değerli öngörüler sunmaktadır. Örgütsel davranış, örgütlerdeki insan davranışlarının incelenmesidir. Bireysel ve grup davranışlarını, kişilerarası süreçleri ve örgütsel dinamikleri anlamaya yönelik akademik bir disiplindir. Örgütsel davranış hakkında bilgi edinmek, bugünün ve yarının dinamik, değişken ve karmaşık iş dünyasında bireylerin kariyer başarıları potansiyelini artırmaya yardımcı olabilir (Schermerhorn vd., 2011: 4). Denizcilik gibi hem tehlikeli hem de zor bir

sektörde çalışanların örgüt içerisindeki davranışları da oldukça önemlidir. Bu nedenle örgütsel davranış konularının hem yönetim yazınında hem de denizcilik yazınında önemli bir çalışma alanı olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı örgütsel davranış bağlamında “gemi adamları” ve “zabitler” üzerinde yürütülmüş ulusal tezlerin bibliyometrik analizini yapmaktır.

Bu amaç doğrultusunda veriler ulusal tez veri tabanı olan YÖK Tez’den elde edilmiştir. Gemi adamları ve zabitler ile ilgili toplam 36 tez yazıldığı bunlardan 15 tanesinin örgütsel davranış konuları dışında olduğu anlaşılmış ve 21 tez üzerinden çalışmaya devam edilmiştir. Zabitlerde gemi adamları içerisine girmesine rağmen 2 tezin doğrudan zabitler üzerinde yürütülmüş olması gerekçesiyle gemi adamları üzerine yapılan çalışmalardan ayrı değerlendirilmiştir. Tezler arasında sadece 1 tane tezin doktora tezi olduğu diğerlerinin yüksek lisans tezi olduğu anlaşılmıştır. Tezlerin büyük bir kısmı nicel araştırma yöntemleri (n=13) kullanılarak test edilmiştir. Analizlerde en fazla SPSS paket programının kullanıldığı saptanmıştır (n=12). İşletme ana bilim dalında gemi adamları ve zabitlerin örneklem olarak kullanıldığı sadece 1 tezin tamamlandığı tespit edilmiştir. İşletme anabilim dalına bağlı olan yönetim ve organizasyon bilim dalında lisansüstü tezi yazacak araştırmacıların bu iki örnekte yürüteceği yeni çalışmalar alan yazınına katkı sağlayacaktır. Ayrıca çalışma sonucunda örgütsel davranış bağlamında yazılacak doktora tezlerine ihtiyaç olduğu anlaşılmıştır. Çalışma değişkenleri incelendiğinde çoğunlukla pozitif psikoloji konularının çalışıldığı anlaşılmaktadır. Liderlik çalışmalarının hiç yapılmadığı görülmektedir. Oysa gemilerde kaptanlar liderlik özellikleri taşıması gereken kişilerdir. Bu nedenle ileride gemi adamları ile ilgili yapılacak tezlerde güncel liderlik yaklaşımları üzerine bir çalışma yapılabilir.

Yapılan bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden bibliyometrik analiz kullanılarak yapılmıştır. İlerleyen çalışmalarda nicel araştırma yöntemleri kullanılarak hem zabitler hem de gemi adamları üzerinde yürütülecek yeni çalışmaların literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

Dirik, D., Eryılmaz, İ. ve Erhan, T. (2023). Post-Truth Kavramı Üzerine Yapılan Çalışmaların Vosviewer ile Bibliyometrik Analizi. *Sosyal Mucit Academic Review*, 4(2), 164-188. <https://doi.org/10.54733/smar.1271369>

- Kahveci, S. ve Gültekin, Z. (2022). Liman Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalık ve Bilinç Düzeylerinin İş Performansına Etkisi. *Ergonomi*, 5(2), 98-107. <https://doi.org/10.33439/ergonomi.1127818>
- MEB (2018). Milli Eğitim Bakanlığı, Denizcilik Gemi Adamlığı, https://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller/Gemi%20Adaml%C4%B1%C4%9F%C4%B1.pdf, Erişim Tarihi: 01.02.2023
- Öçal, B. (2023). Türkiye'de Konteyner Taşımacılığı Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(85), 340-360. <https://doi.org/10.17755/esosder.1201792>
- Schermerhorn Jr, J. R., Osborn, R. N., Uhl-Bien, M. ve Hunt, J. G. (2011). *Organizational behavior*. John wiley & sons.
- TDK (2023). Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 25.08.2023.
- Uhl-Bien, M., Piccolo, R. F. ve Schermerhorn Jr, J. R. (2020). *Organizational behavior*. John Wiley & Sons.
- Yorulmaz, M. ve Baykan, Y. (2022). Türkiye’de Liman İşletmeciliği Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Journal of Maritime Transport and Logistics*, 3(2), 98-111. <https://doi.org/10.52602/mtl.1062519>
- Yorulmaz, M., Büyük, N. ve Akarsu, U. B. (2022). Denizcilik Alanında Örgütsel Davranış Konuları ile İlgili Yapılmış Ulusal Literatürdeki Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *Uluslararası Ekonomi Ve Siyaset Bilimleri Akademik Araştırmalar Dergisi*, 6(15), 23-51. <https://doi.org/10.58202/joecopol.1163080>
- Yorulmaz, M. ve Feyzioğlu, İ. (2023). Gemi Acentelerini Konu Alan Ulusal Literatürdeki Çalışmaların Analizi. *Kesit Akademi Dergisi*, 9 (35), 673-716.